

Karolina Markiewicz

RADCA PRAWNY
OP-1446

Projekt

WOJT
Dorota Makówka

**UCHWAŁA NR XLV/.../2023
RADY GMINY W BOLESŁAWCU
z dnia 27 września 2023r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2023 - 2026**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40, poz.572, poz. 1463, poz. 1688) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 i art. 9b ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021r. poz. 1249 oraz z 2023r. poz. 289, poz. 535, poz. 1606), uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2023-2026 zgodnie z załącznikiem do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bolesławiec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na stronie BIP Gminy.

Przewodniczący Rady Gminy

Artur Dulski

UZASADNIENIE

Potrzeba podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz.U. z 2021r. poz. 1249 oraz z 2023r. poz. 289, poz. 535, poz. 1603). Niniejsza ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących. Zgodnie z art. 6 pkt 2 przytoczonej wyżej ustawy, na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, między innymi poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, angażuje wiele służb, instytucji, organizacji do odpowiedzialności za ich realizację. Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.

WSTĘP

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody”.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydentem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna
– jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna
– to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych.
3. Przemoc psychiczna
– to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna
– to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie
– to ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Cykle przemocy:

1. Faza narastania napięcia – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe,
2. Faza ostrej przemocy – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych,
3. Faza miodowego miesiąca – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Podstawy prawne do opracowania i realizacji programu

Podstawą prawną działań związanych z pomocą osobom, których dotyczy problem przemocy m.in. są:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- ustawa z 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny.

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE BOLESŁAWIEC

Instytucjonalną działalność na rzecz pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu. Z obserwacji pracowników socjalnych oraz na podstawie analizy dokumentów wynika, że przemoc występująca w rodzinie jest ukrywana i zatajana. Jest to nadal temat wstydlivy i jakby lekceważony aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej. Bardzo często osoby nawet nie wiedzą, że są ofiarami przemocy np.: psychicznej, godząc się na swój los i nie oczekując pomocy z zewnątrz.

Ośrodek realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez współpracę z Policją, Sądem, Prokuraturą, kuratorami sądowymi, kuratorami społecznymi, pedagogami, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innymi osobami i instytucjami. Współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełniania podejmowanych działań, a także bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracownika ośrodka. W obszarze pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy finansowej, świadczy pracę socjalną, wskazuje miejsca gdzie można uzyskać pomoc, współpracuje z różnymi grupami zawodowymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny

Praca w Zespole Interdyscyplinarnym oparta jest na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy. Zespół Interdyscyplinarny pracuje w oparciu o przyjęty przez siebie Regulamin w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Pełnomocnik Wójta Gminy ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Komendy Powiatowej Policji w Wieruszowie;
- BOLSAMED Zdzeszyński Spółka Jawna;
- Szkoły Podstawowej w Bolesławcu;
- Publicznego Samorządowego Przedszkola w Bolesławcu;
- Zespołów Szkolno-Przedszkolnych z terenu gminy Bolesławiec.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2020 wzięli udział w darmowym szkoleniu, które poruszało praktyczne aspekty pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz budowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, komunikacja.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Bolesławiec została przeprowadzona w oparciu o posiadane dane i statystyki Zespołu Interdyscyplinarnego.

W latach 2019 - 2022 do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło łącznie 15 formularzy „Niebieskich Kart - Formularz A”.

Liczba przyjętych „Niebieskich Kart”

	2019	2020	2021	2022
liczba wszczętych procedur „NK” przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2	0	2	2
liczba wszczętych procedur „NK” przez Komendę Powiatową Policji w Wieruszowie	3	2	4	0
RAZEM	5	2	6	2

Funkcjonariusze Policji wszczęli 9 procedur Niebieskich Kart (60%).
Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wypełnili 6 Niebieskich Kart (40%).

Biorąc pod uwagę rodzaj rodzin które borykają się z problemem przemocy- można stwierdzić, że przemoc wewnątrzrodzinna występowała w 8 rodzinach (53%) rodzin małodzieńnych.

Procedurą „Niebieskiej Karty” zostało objętych 12 kobiet (80%), co do których istnieje podejrzenie że są ofiarami przemocy i 3 mężczyzn (20%).

Wnioski

Problem przemocy w rodzinie w okresie 2019-2022 dotknął 31 mieszkańców gminy Bolesławiec, co stanowi 0,76% ogólnej liczby osób zameldowanych na terenie gminy Bolesławiec (liczba ludności wg stanu na 31.12.2022r. – 4060). Można stwierdzić, że skala zjawiska przemocy na terenie Gminy Bolesławiec jest marginalna, ale nie jest znana skala ukrytej przemocy, czyli takiej, gdzie ofiary przemocy jeszcze nie zdecydowały się ujawnić „swojego problemu”. Najbardziej aktywną w identyfikacji problemu przemocy w rodzinie okazała się Policja, jednakże najszerzą pomoc dla ofiar przemocy udziela Ośrodek Pomocy Społecznej (praca socjalna, w tym rozmowy motywująco-wspierające, monitoring, wizyty sprawdzające sytuacje w rodzinie, pomoc w formie zasiłków, informowanie o możliwości korzystania z darmowej pomocy terapeuty uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym, wsparcie asystenta rodziny, rozeznanie czy dzieci mają należyłą opiekę w miejscu zamieszkania).
Analizując uzyskane dane, można stwierdzić, że poprzez profilaktykę społeczeństwa, ofiary i świadkowie przemocy zadecydują się o zgłoszeniu występowania przemocy wewnątrzrodzinnej danym instytucjom i dadzą sobie szansę na zmianę codziennego życia.

CELE PROGRAMU

Celem programu jest:

- zwiększanie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

L.p.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> a) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; b) Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, c) Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, d) Zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”, e) Występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu czynów w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 	Działania ciągle 2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu, - Zespół Interdyscyplinarny w Bolesławcu, - Komisariat Policji w Wieruszowie, - GKRPA w Bolesławcu, - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętych przemocą:

L.p.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy	<ul style="list-style-type: none"> a) Prowadzenie pracy socjalnej, b) Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej w Wieruszowie, c) Edukowanie ofiar przemocy w zakresie przysługujących im praw. 	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu; - Zespół Interdyscyplinarny w Bolesławcu; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie; - Komisariat Policji w Wieruszowie.

2.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy w rodzinie	Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy.		- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu; - Komisariat Policji w Wieruszowie; Zespół Interdyscyplinarny w Bolesławcu; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie
----	---	--	--	---

- podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie:

L.p.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Podnoszenie wiedzy w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie	2023-2026	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu; - Komisariat Policji w Wieruszowie; - Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Zespół Interdyscyplinarny w Bolesławcu; - Służba zdrowia; - Placówki oświatowe.

- podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:

L.p.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Uczestnictwo w szkoleniach, w warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia w zakresie diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty.	2023-2026	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu; - Komisariat Policji w Wieruszowie; - Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Zespół Interdyscyplinarny w Bolesławcu; - Służba zdrowia; - Placówki oświatowe.

ZASOBY – GDZIE MIESZKAŃCY GMINY BOLESŁAWIEC MOGĄ OTRZYMAĆ POMOC

NAZWA	ADRES	TELEFON
INSTYTUCJE NA TERENIE GMINY BOLESŁAWIEC		
1. GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W BOLESŁAWCU	ul. Rynek 1, 98-430 Bolesławiec	62 78 15 053
2. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	ul. Rynek 1, 98-430 Bolesławiec	62 78 36 704
3. PUNKT DYŻURU POLICYJNEGO	ul. Rynek 1, 98-430 Bolesławiec	
4. PUNKT KONSULTACYJNY	ul. Rynek 1, 98-430 Bolesławiec	
5. NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ „BOLSMED” SP.Z.O.O.	ul. T. Kościuszki 6, 98-430 Bolesławiec	62 78 36 092
INSTYTUCJE NA TERENIE POWIATU WIERUSZOWSKIEGO		
1. MIEJSKI OŚRODEK PROFILAKTYKI, TERAPII UZALEŻNIEŃ I WSPÓLUZALEŻNIENIA W WIERUSZOWIE	ul. Kępińska 53, 98-400 Wieruszów	62 78 40 017
2. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W WIERUSZOWIE	ul. L. Waryńskiego 15, 98-4020 Wieruszów	62 78 31 995
3. KOMENDA POWIATOWA POLICJI W WIERUSZOWIE	Ul. Kuźnicka 28a, 98-400 Wieruszów	47 84 56 212
4. PUNKT INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W WIERUSZOWIE	ul. L. Waryńskiego 15, 98-4020 Wieruszów	62 78 42 320

ADRESACI PROGRAMU

Program jest skierowany do społeczności lokalnej z terenu gminy Bolesławiec, a w szczególności do:

- osób doznających przemocy, w tym do dzieci i innych osób zależnych (do tych grup należy zaliczyć oprócz dzieci, także osoby niepełnosprawne, osoby starsze, a także pozostałe niesamodzielne osoby wymagające opieki innych);
- osób stosujących przemoc;
- świadków przemocy;
- rodzin zagrożonych przemocą;
- rodzin, które chcą promować postawy rodzicielskie wolne od przemocy.

CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów.

ZAGROŻENIA CELÓW PROGRAMU

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przewyżniania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinie.

REALIZATORZY PROGRAMU

1. Zespół interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Ośrodek Pomocy Społecznej.
4. Policja.
5. Placówki Ochrony Zdrowia.
6. Placówki Oświatowe.

Do obowiązków których należy:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja Programu ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one zrealizować cele Programu. Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych w ramach Programu działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów Programu. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę wskaźniki:

1. Liczba osób/rodzin objętych przemocą;
2. Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
3. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych;
4. Liczba uruchomionych procedur Niebieska Karta;
5. Liczba ofiar przemocy w rodzinie;
6. Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych.
7. Liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy.

Przez cały okres realizacji Programu prowadzony będzie monitoring i ewaluacja bieżąca. Miejsmem realizacji jest teren gminy Bolesławiec.

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu do dnia 30 kwietnia każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Bolesławiec oraz w ramach możliwości z dotacji budżetu państwa.